

OKRUHY OTÁZEK – SRBSKÁ LITERATURA III.

Z těchto otázek bude sestaven závěrečný test. K jejich vypracování použijte doporučenou literaturu, tj. Deretićův text „Kratka istorija srpske književnosti“. Konzultace probíhají v KH či mimo (podle domluvy nebo i mailem) – pokud vám nebude něco jasné, tak se na mě obraťte!

Pokud je u otázky poznámka „četba“, jde o otázku zaměřenou na vaše vlastní poznatky z četby – odpovědi na ně v Deretićovi nenajdete! Připomínám, že naprosto nevyhnutelnou povinnou četbou ke státnicím jsou následující díla:

Na Drini ćuprija (I. Andrić), Dnevnik o Čarnojeviću (Crnjanski), Lirika Itake (Crnjanski), Prokleta Avlija (Andrić), Nečista krv (Stanković), jedna komedie Branislava Nušiće

Ostatní kratší texty (povídky, básně) najdete ve studijních materiálech předmětu.

I. REALISMUS

- a. Charakterizujte úlohu ženy/matky v povídce *Prvi put s ocem na jutrenje* a uveďte jméno jejího autora
- b. Charakterizujte úlohu otce a matky v povídce *Prva brazda* a uveďte jméno jejího autora
- c. Uveďte dvě typické výrazné odlišnosti srbského realismu od realismu ruského či francouzského
- d. Jakým způsobem je nahlížen venkov v dílech Lazi Lazareviće a Janka Veselinoviće?
- e. Uveďte jméno jednoho autora, který je výrazným regionalistou, a uveďte, o jakém regionu píše.

II. BRANISLAV NUŠIĆ

- a. Charakterizujte komediografické dílo Branislava Nušiće (typologie postav, společenský rámec, způsob výstavby komiky)
- b. Charakterizujte postavy a typ humoru v některé komedii B. Nušiće (četba)

III. SRBSKÁ MODERNA

- a. Charakterizujte formálně-obsahovou výstavbu sbírky *Pet lirskih krugova* a uveďte jméno jejího autora
- b. Jakým termínem označujeme modernistický umělecký proud, jehož představitelem je Jovan Dučić? Jaké jsou jeho charakteristiky? Odkud tyto tendence přišly? Kterí další dva autoři k němu patří?
- c. Vydání kterého periodika a ve kterém roce je spojováno se začátkem srbské literární moderny?
- d. Uveďte jméno časopisu, který byl hlavním periodikem srbské literární moderny a kdo byl jeho zakladatelem.
- e. Vysvětlete, jakým způsobem reaguje literární moderna na předchozí umělecké tendence.
- f. Vyberte si jednoho z „velké čtyřky“ modernistů a připravte si rozbor některé jeho básně (Dučić, Rakić, Pandurović, Dis), čím víc, tím líp. (četba)

IV. SRBSKÁ AVANTGARDA

- a. Vysvětlete pojmy kaligram a vizuální poezie
- b. Charakterizujte literární vývoj Oskara Daviča a uveďte jména dvou jeho děl
- c. V čem spočívala provokativnost názvu sbírky *Almanah Branka Radičevića*?

- d. Proč se rozpadla srbská surrealistická skupina? Byly důvody jejího rozpadu ojedinelým jevem v Evropě? Pokud ne, uveďte jiný příklad.
- e. Uveďte jména jednoho teoretika a dvou dalších spisovatelů, kteří se řadí k expresionismu.
- f. Uveďte jméno hlavního teoretika srbského surrealismu.
- g. Charakterizujte expresionismus jako umělecké hnutí (typické rysy a motivy; přesah do jiných druhů umění; srovnání s vývojem v Evropě – kde měl nejsilnější pozici).
- h. Vyberte si jednoho z následujících avantgardních spisovatelů a připravte si rozbor jednoho jeho díla (poéma, sbírka básní, povídka)
 - i. Oskar Davičo – *Hana* (poéma)
 - ii. Rade Drainac – básně ve stud. mat.
 - iii. Momčilo Nastasijević – *Pet lirskih krugova* (jeden okruh)
 - iv. Stanislav Vinaver – *Pantologija moderne srpske pelengirike*
 - v. Rastko Petrović – *Ljudi govore* (některou z povídek)
 - vi. Rastko Petrović – *Otkrovenje* (sbírka v rámci souboru „pesme“ ve stud. m.)
 - vii. Básně srbského dadaismu – zašlu na požádání (není součástí povinné četby)

V. MILOŠ CRNJANSKI – BÁSNÍK

- a. Jakým způsobem Miloš Crnjanski ve své poezii reflektuje srbský národ a jeho mýty a symboly?
- b. Interpretujte název Crnjanského sbírky „*Lirika Itake*“ vzhledem k obsahu sbírky.
- c. Vyberte si 3 básně ze sbírky *Lirika Itake* a připravte si jejich rozbor. (četba)

VI. MILOŠ CRNJANSKI – PROZAIK

- a. Charakterizujte Crnjanského prozaický styl. – čím se liší, čím je výjimečný?
- b. Charakterizujte hlavní postavu románu *Dnevnik o Čarnojeviću* (četba)

VII. LYRIČTÍ REALISTÉ

- a. Charakterizujte prózu Borisava Stankoviće (vztah ke zobrazování reality, postava ženy, proč se vymyká tradičnímu realismu) a uveďte jména dvou jeho děl, v nichž je žena ústřední postavou.
- b. Proč Deretić nazývá lyrické realisty právě „lyrickými“? Čím se liší od předchozích realistů?
- c. Charakterizujte postavu hlavní hrdinky povídky *Pokojnikova žena* (B. Stanković, četba)
- d. Jaká je hlavní zápletka Kočićova dramatu „*Jazavac pred sudom*“ a jaké je poslání a vyznění tohoto dramatu?
- e. Interpretujte postavu ženy a muže ve Stankovićově dramatu *Koššana* (četba)

VIII. TRADICIONALISTICKÁ PRÓZA

- a. Vyberte si jednu povídku ze sbírky *Kronika palanačkog groblja* a připravte si její rozbor.
- b. V jakém vztahu funguje tradicionalistická próza po boku avantgardy? Kdo jsou její představitelé?

IX. SOCIÁLNÍ LITERATURA A LITERATURA NOB

- a. Charakterizujte literární vývoj Oskara Daviča a uveďte jména dvou jeho děl
- b. Uveďte jméno jednoho autora a jeho díla, v němž je zpracováno téma NOB
- c. Jaký je rozdíl mezi sociální literaturou a socialistickým realismem?

X. IVO ANDRIĆ

- a. Ve kterém roce získal Ivo Andrić Nobelovu cenu za literaturu?
- b. Na základě své četby charakterizujte, jak Andrić popisuje společenské prostředí a jeho proměny a projevy v povídce *Priča o vezirovom slonu* (četba)

c. Co znamená, že je Ivo Andrić trojdomým autorem?

XI. ROMÁNY IVA ANDRIĆE

- a. Charakterizujte formálně-obsahovou strukturu románu *Na Drini ćuprija*
- b. Interpretujte symbol mostu v románu *Na Drini ćuprija*
- c. Které civilizační okruhy se střetávají v románu *Travnička hronika*?
- d. Jakou roli hraje vyprávění v novele *Prokleta avlija* (četba)

XII. OSTATNÍ

- a. Někteří literární vědci a kritici vystupovali proti utilitarismu – co je to (v kontextu literatury)? Jmenujte alespoň jednoho z těch, kteří naopak utilitaristické pozice bránili.
- b. Vysvětlete estetický rozměr pojmu *lartpoumlartismus* v literatuře a uveďte název období, ke kterému se vztahuje
- c. Uveďte jména dvou literárních periodik spadajících do první poloviny 20. stol. a uveďte, s jakým uměleckým proudem/hnutím jsou spojeny.
- d. Srovnejte vypravěčskou perspektivu v románech *Na Drini ćuprija* a *Dnevnik o Čarnojeviću*